

Η οδός 15ης μεραρχίας και το στρατιωτικό αδιάβροχο*

Χρυσόστομος Τζημάκας

«Φεύγα βρε από εκεί. Ο Δήμος ρίχνει φουρνέλα και θα σε πάρει καμιά πέτρα στο κεφάλι», κραύγασε ένας εργάτης του Δήμου Καστοριάς, όταν τελειώς αφηρημένως πλησίαζα προς το άγαλμα του Αθανασίου Χριστόπουλου. Ύστερα, ο ίδιος ξαναφώναξε στεντορεία τη φωνή: «βάρδα φουρνέλο... βάρδα φουρνέλο...» Σε λίγα δευτερόλεπτα ακούστηκε ένας εκκωφαντικός κρότος κι ύστερα άλλος ένας κι ακόμη ένας. Από τα σπλάχνα των βράχων τινάχτηκε ένα συνονθύλευμα από πέτρες και χώματα κι εγώ έτρεξα και κρύφτηκα πίσω από το άγαλμα, για να αποφύγω τα θραύσματα των λίθων που έπεφταν τριγύρω σαν χαλάζι. Ήταν τότε, μετά τον πόλεμο, που γινόταν η διάνοιξη της οδού 15ης Μεραρχίας.

Η 15η Μεραρχία, η μεγάλη αυτή στρατιωτική μονάδα που συνδέθηκε με την Καστοριά, δημιουργήθηκε μετά τον τορπιλισμό της Έλλης, του ευδρόμου πλοίου του Πολεμικού μας Ναυτικού, με επείγουσα μετεξέλιξη της 4ης Ταξιαρχίας προκειμένου να ενισχυθεί η αμυντική θωράκιση της χώρας ενώπιον του επικείμενου πολέμου. Αρχικά και για λίγο είχε έδρα τη Φλώρινα, μετά όμως εγκαταστάθηκε μόνιμως στην Καστοριά. Κατά τον ελληνοϊταλικό πόλεμο ανήκε στο Δεύτερο Σώμα Στρατού που υπεράσπιζε το κεντρικό τμήμα του μετώπου, κατήγαγε δε νικηφόρες μάχες στα στενά της Κλεισούρας, μέσα στην Αλβανία, από τις 23 Δεκεμβρίου 1940 έως τις 3 Ιανουαρίου 1941. Επίσης, πολέμησε σθεναρώς στη μεγάλη εαρινή επίθεση των Ιταλών.

Κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου έλαβε μέρος, με τεράστιες απώλειες σε έμψυχο υλικό, στις κραταιές και φονικές μάχες που γίνονταν στον τομέα της ευθύνης της, όπου και η αιχμή του δόρατος των ανταρτών, εκεί που σκοτώνονταν πολλά Ελληνόπουλα χωρίς διάκριση των πολιτικών τους πεποιθήσεων. Σχολιαρούδι

τότε θυμούμαι τα στρατιωτικά αυτοκίνητα «Τζέιμς», να μεταφέρουν αργά τα σκεπασμένα με την ελληνική σημαία φέρετρα των αδικοχαμένων. Προπορευόταν η μπάντα της Μεραρχίας παιανίζουσα το πένθιμο εμβατήριο. Για λίγο σταματούσαν τα πνευστά και συνέχιζαν τα κρουστά βαριά, ρυθμικά και λυπητερά, που σου πλάκωναν την καρδιά. Ακολουθούσαν οι μαυροφορεμένες μανάδες, οι πατεράδες και οι συγγενείς με τα φαρδιά μαύρα περιβραχιόνια και σε κάθε βήμα τους έσταζε κι ένα δάκρυ. Ήταν μακρύς εκείνος ο δρόμος των δακρύων. Ξεκινούσε από τη Μητρόπολη, περνούσε από το Τσαρσί στην κάτω αγορά κι από εκεί έστριβε αριστερά μπροστά από το πρακτορείο των λεωφορείων και την ηλεκτρική εταιρία, για να τραβήξει κατά τους Μύλους, όπου είναι η εκκλησία των Αγίων Πάντων και λίγο πιο πέρα το στρατιωτικό κοιμητήριο. Οι άνθρωποι έβγαιναν από τα σπίτια και τα καφενεία για τον ύστατο χαιρετισμό. Έβγαζαν τα καπέλα τους, τα κρατούσαν αμήχανα στο χέρι και έκαναν τον σταυρό τους. Οι περισσότεροι δεν σήκωναν το βλέμμα, γιατί ντρέπονταν άντρες ολάκεροι να δείχνουν πως κλαίνε. Ήταν κι άλλοι που δεν έβγαιναν από τα σπίτια τους, γιατί και αυτοί ντρέπονταν μα για άλλους λόγους.

Της Κυριακής τ' απομεσήμερα άλλαζε το σκηνικό. Οι μουσικοί της στρατιωτικής μπάντας έστηναν τα αναλόγια με τις παρτιτούρες μπροστά από το ξενοδοχείο «Παλλάδιον» του κυρίου Λιάνου, στη μικρή τριγωνική πλατεία που τότε μας φαινόταν τεράστια, και εκτελούσαν ένα μουσικό πρόγραμμα για να διασκεδάσουν τους κατοίκους της πόλης. Θυμούμαι τον μαέστρο, έναν κοντό καλοσυνάτο λοχαγό. Είχε λευκάζοντα μαλλιά που προεξείχαν από το πηλίκιο και ανέμιζαν, όταν κουνούσε τα χέρια και το κεφάλι του για να συντονίσει τα πνευστά και τα κρουστά, τα πρίμα

* Αναδημοσίευση από την εφημερίδα «ΟΔΟΣ»

και τα μπάσα. Η αδυναμία του ήταν να παρουσιάζει συχνά την εισαγωγή «Ρωμαίος και Ιουλιέτα» του Τσαϊκόφσκι. Ο ίδιος είχε μελοποιήσει και τον ύμνο της 15ης Μεραρχίας:

*«15η Μεραρχία πούχεις για σήμα τον Μελά
και με το αίμα των παιδιών σου
μας χάρισες τη λευτεριά.
Εμπρός λεβέντες του Μελά για τη Μακεδονία...»*

Εκείνο όμως που γέμιζε τους Καστοριανούς με ρίγη συγκίνησης και εθνικής περηφάνιας, ήταν το γλυκό ξύπνημα κατά τα ξημερώματα των εθνικών και μεγάλων θρησκευτικών εορτών, όταν η μπάντα του στρατού παιάνιζε το εωθινό στους δρόμους της πόλης. Εγώ ξυπνούσα αμέσως και τραβούσα λίγο την κουρτίνα, για να προλάβω να δω τους μουσικούς. Και εκείνοι, καθώς χάνονταν με βήμα ταχύ στο βάθος του δρόμου, αφήναν πίσω τους απαλούς φθόγγους, που θαρρούσα πως μετουσιώνονταν κι έπαιρναν τη μορφή των σπιτιών μέσα στην αχλή της πρωινής αμφιλύκης.

Η δημοτική αρχή της Καστοριάς τίμησε την ένδοξη αυτή στρατιωτική μονάδα, που συνδέθηκε τόσο στενά με τον τόπο, δίνοντας το όνομά της σε έναν ωραίο δρόμο της πόλης.

Για να φτάσεις σ' αυτό το δρόμο, πρέπει να στρίψεις από το Τσαρσί ανεβαίνοντας αριστερά στο ύψος των παλιών δικαστηρίων. Από εκεί βγαίνεις σε μια ανοιχτωσιά, κάτι σαν μικρή πλατεία, όπου στα δεξιά ήταν το σπίτι του γιατρού κυρίου Τσεμάνη στο βάθος ενός κήπου με ωραίους ανθούς. Στ' αριστερά ήταν ένας χώρος όπου δούλευαν πετράδες, εργάτες οι οποίοι τσάκιζαν με τα σφυριά τις πέτρες και σήκωναν σωρούς από χαλίκια, που χρειάζονταν για να τα στρώνουν στους δρόμους. Εκεί κοντά ήταν κι ένα μεγάλο χτιστό καζάνι που έλυωναν την πίσσα, από όπου παίρναμε, για να την κολλάμε στα κότσια με τα οποία παίζαμε.

Από τούτη την πλατεία αν τραβήξεις ανατολικά, μπαίνεις στην οδό 15ης Μεραρχίας, που βγάζει στον Αϊθανάση. Είναι ένας δρόμος όχι παραπάνω από διακόσια μέτρα μάκρος, που κουβαλάει τη δικιά του ιστορία, μια σειρά από μνήμες που ξεθωριάζουν και αυτές με τον καιρό.

Πρώτο στ' αριστερά του δρόμου ακόμη δεσπόζει ένα διώροφο νεοκλασικό σπίτι, όμορφο απομεινάρι του μεσοπολέμου. Εκεί κατέλυε το βασιλικό ζεύγος, ο Παύλος και η Φρειδερίκη, όταν ερχόταν στην Καστοριά. Εμείς, μικρά παιδιά

τότε, καθόμασταν με τις ώρες έξω από το «παλάτι», όπως το έλεγαν, και καρτερούσαμε να δούμε τον βασιλιά και τη βασίλισσα, μήπως και βγουν στον εξώστη να μας χαιρετήσουν. Θαρρούσαμε πως άμα σε χαιρετήσει βασιλιάς παίρνεις άλλη χάρη και δεν σε πειράζουν ούτε αστραπές, ούτε βροντές, ούτε δαιμονικά πράγματα. Έτσι μας έλεγαν. Η βορινή όψη του σπιτιού αυτού, που έβλεπε κατά το Βίτσι, κλείστηκε τώρα από μια ψηλή πολυκατοικία.

Στην ανηφοριά, λίγο πιο πέρα, ήταν ένα άλλο νεοκλασικό σπίτι πιο απλό από το παλάτι. Είχε όμως μια πρόσοψη καλυμμένη με γλυτσίνες που ήταν χαρά θεού να τις βλέπεις. Τα αναρριχόμενα κλαδιά της καρτερούσαν εκεί όλο το χειμώνα και σαν ερχόταν η άνοιξη πετούσαν φύλλα, μα περισσότερο μεγάλες κρεμαστές γαλάζιες και μαβιές γλυτσίνες σαν τσαμπιά από σταφύλι. Όταν περνούσα από εκεί για να πάω στο σχολείο, σταματούσα, τάχα να ξεκουραστώ ή να δέσω τα κορδόνια των παπουτσιών μου. Στ' αλήθεια όμως έστεκα για να κοιτάξω την νιοφερμένη άνοιξη. Να θαυμάσω τους πληθωρικούς ανθούς που κάθε χρόνο έπλεκαν το μαβί της φόρεμα υπακούοντας στον αιώνιο νόμο της αναγέννησης. Αν μέσα μου έχω σχηματίσει μια ερωτική εικόνα για τα πράγματα, είναι ένα σπίτι αγκαλιασμένο από γλυτσίνες.

Δίπλα ήταν ένα οικόπεδο, μια έκταση με αγριολούλουδα και καϊσιές. Όταν ωριμάζαν τα καΐσια έδιναν λεπτές βερικοκί πινελιές, συμπληρωματικές πάνω στο πράσινο των φύλλων και το γαλάζιο τ' ουρανού. Τότε εμείς δρασκελούσαμε τον φράχτη κρυφά και κλέβαμε από κανένα μурωδάτο καΐσι, για να φάμε τη σάρκα του και να κρατήσουμε το κουκούτσι για τα παιχνίδια μας.

Λίγο πιο πέρα δέσποζε η καλαισθητή βίλα του φαρμακοποιού κυρίου Γουλιωτίδη. Διώροφη από πάνω προς την οδό 15ης Μεραρχίας και τριώροφη από κάτω προς την οδό Αγίου Αθανασίου. Οι δύο αυτοί δρόμοι συγκλίνουν ανατολικά και ανοίγουν δυτικά σαν τα σκέλη μιας μεγάλης λαβίδας. Η βίλα ήταν χτισμένη με άλλη τεχντροπία. Ρυθμός Βόρειας Ευρώπης με στέγες μεταλλικές και κλίσεις απότομες για να φεύγουν τα χιόνια. Ιδέα του κάλφα Κώστα Βαφειάδη που έβλεπε να περισσεύει το χιόνι σ' εκείνο τον τόπο και να ζορίζει τις στέγες. Απόλυτο συνταίριασμα αισθητικής και πρακτικής, κι ας ξέφευγε από την ελληνική παραδοσιακή τεχντροπία.

Πιο πέρα, στο στενόμακρο πάρκο, φάνταζε

το άγαλμα του ποιητή Αθανασίου Χριστόπουλου ολόσωμο καλλιμάρμαρο, στημένο σε ψηλή βάση καθώς ταιριάζει στο μεγάλο ποιητή, με την πατίνα του χρόνου να φωλιάζει και να βάφει το βάθος των πτυχών του.

Από την άλλη, τη δεξιά πλευρά του δρόμου όπου βρίσκεται ο λόφος με τα πεύκα, υπήρχαν δυο ογκώδη ακατέργαστα σπίτια τουρκικά κατάλοιπα του Κιαζήμ Μπέη. Το ένα κατοικία του Ιωάννου Βαλαλά πρώην υπουργού, και το άλλο αποθήκη στρατιωτικού ιματισμού κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου, που φυλαγόταν τότε από ευάριθμη στρατιωτική φρουρά. Για να πάει λοιπόν κανείς κοφτά από το ξενοδοχείο «Παλλάδιον» στην περιοχή του Αγίου Αθανασίου, έπρεπε να περάσει από την οδό 15ης Μεραρχίας μεταξύ βασιλέων, υπουργών και ποιητών, γιατρών και φαρμακοποιών, καθώς και δίπλα από μία μεραρχιακή μονάδα φύλαξης στρατιωτικού ιματισμού.

Ο ιματισμός των κατοίκων της κατεστραμμένης μεταπολεμικής Ελλάδας είχε καλυφθεί μερικώς από τα υπολείμματα των στρατιωτικών σολών των μαχητών του αλβανικού μετώπου. Ωστόσο, συμπληρωνόταν με αποστολές υλικού από την ΟΥΝΡΑ και από συγγενείς που διέμεναν στο εξωτερικό. Πολλοί Καστοριανοί ξενιτεμένοι, κυρίως στην Αμερική, έστελναν στους συγγενείς τους τα περίφημα «δέματα» με ρουχισμό μεταχειρισμένο. Την εποχή εκείνη κάποιος θεός μας έστειλε ένα δέμα με καμιά πενηνταριά γραβάτες που όμως όλες τους ήταν σταγμένες με αμερικανικά λίπη και έλαια. Του κάκου η μητέρα μου χρησιμοποιώντας όλα τα γνωστά απορροπαντικά της εποχής εκείνης προσπαθούσε να τις καθαρίσει. Χαμένος κόπος, χαμένα έξοδα υπερβαίνοντα το κόστος των λαμοδετών.

Μολταυτά, πολλοί είχαν βουλευτεί με τα δέματα εκείνα. Οι άνδρες με κάτι εμπριμέ πουκάμισα και παντελόνια που έκλειναν μπροστά όχι με κουμπιά αλλά με φερμουάρ, πράγμα που μας έκανε μεγάλη εντύπωση και θαυμάζαμε, για το πόσο μπροστά μπορεί να είναι ένας πολιτισμένος λαός. Οι γυναίκες ήταν πιο τυχερές, διότι οι αποστολές περιείχαν άφθονο γυναικείο ρουχισμό τον οποίο μεταποιούσαν κατά βούληση. Τα πράγματα όμως δυσκόλευαν για τους υποδηματοποιούς, όταν οι κυρίες ζητούσαν να φέρουν στα μέτρα των ποδιών τους εκείνα τα πολύ μυτερά παπούτσια, που τότε τα πρωτοβλέπαμε και μας φαίνονταν αστεία, σήμερα όμως φοριούνται

ευρέως και παρ' ημίν. Η μόδα έρχεται από τις αναπτυγμένες στις υπανάπτυκτες χώρες με αρκετή καθυστέρηση αλλά και επιμονή, όπως μεταφέρεται το φορτίο στη ράχη βραδυκίνητου αλλά επιμένοντας γαϊδάρου.

Τα παιδιά βολεύονταν συνήθως με τα αδιάβροχα επανωφόρια που είχαν ωραία χρώματα και γίνονταν ακόμη πιο λαμπερά όταν τα ξέπλενε η βροχή. Εμείς οι άλλοι που δεν είχαμε ζηλεύαμε, και εγώ πρώτη φορά αποθρασύνθηκα και ζήτησα ένα αδιάβροχο ή μια μουσαμαδιά τέλος πάντων, όπως συνηθίζαμε να λέμε, με το σοβαρό επιχείρημα ότι είχε μπει ο χειμώνας και μου χρειαζόταν να πηγαίνω στο σχολείο. Ο πατέρας μου βρήκε το αίτημά μου λογικό, γιατί πάντα υποστήριζε ότι «ήρωας είναι εκείνος που φυλάγει τον εαυτό του από το κρύο». Το πρόβλημα ήταν από πού θα γινόταν η προμήθειά του, αφού ένα τέτοιο είδος δεν περιλαμβανόταν στα καταστήματα της πόλης. Έπρεπε, λοιπόν, να κατασκευαστεί εξαρχής. Αλλά και πάλι υπήρχε το πρόβλημα προμήθειας του αδιάβροχου υφάσματος. Οι γονείς μου, που είχαν πάρει το θέμα στα ζεστά, μπήκαν σε αδιέξοδο. Τότε ο πατέρας μου εμπνεύστηκε από τη θυμώσοφη ελληνική παροιμία ότι: «Όταν ο έμπορος μένει από δουλειά, σκαλίζει τα παλιά τεφτέρια». Και μόνο τότε θυμήθηκε ότι στο βάθος ενός κιβωτίου το οποίο είχαμε ξεχασμένο στο κελάρι υπήρχε ένα στρατιωτικό αδιάβροχο που το είχε φέρει κατά την οπισθοχώρηση από το αλβανικό μέτωπο.

Ήταν πολύ «έξυπνα» εκείνα τα χακί αδιάβροχα του στρατού μας. Είχαν τετράγωνο σχήμα και μια σχισμή στη μέση ίσα που να περνάει το κεφάλι. Έτσι, σκέπαζε πληθωρικά όλο το σώμα μαζί με το σακίδιο και τον οπλισμό. Το σπουδαιότερο όμως ήταν ότι μπορούσε κανείς να κουμπώσει δυο από αυτά και να σχηματίσει ένα αντίσκηνο με δίριχτη οροφή, ώστε εκεί μέσα να καταλύουν δύο άτομα.

Η πρώτη ύλη είχε βρεθεί και έμελλε η μεταποίησή της στα μέτρα μου. Επιστρατεύτηκε τότε μια συγγενής μας που γνώριζε από ραπτική και όλα πήγαιναν καλά, μέχρι που το θέμα έφτασε στην κουκούλα. Διότι μέγα πρόβλημα προέκυψε, για το πώς θα κατασκευαζόταν το κάλυμμα της κεφαλής. Για τον σκοπό αυτό έγιναν προτάσεις επί προτάσεων και υποδείχτηκαν τεχνικές επί τεχνικών. Τελικά επικράτησε η άποψη σύμφωνα με την οποία η κουκούλα θα σχηματιζόταν με σου-

ρα, ώστε να δημιουργείται κοίλωμα του υφάσματος, μέσα στο οποίο θα προφυλαγόταν η πολύτιμη κεφαλή μου. Επειδή όμως το υλικό ήταν σκληρό και ανένδοτο, η κατασκευή είχε δυσανάλογως μεγάλες διαστάσεις. Έμοιαζε περίπου με περικεφαλαία σκαφάνδρου δύτε ή αστροναύτη, μολοντί ο τελευταίος αυτός δεν είχε ακόμη εμφανιστεί στο προσκήνιο ως πειραματόζωο της έρευνας του διαστήματος.

Η όλη ενδυμασία συμπληρωνόταν από ευμεγέθη ελαστικά καλύμματα των υποδημάτων, τις κοινώς λεγόμενες γαλότσες, προκειμένου να προφυλάγουν τα παπούτσια από τα λασπόνερα και τα χιόνια. Στο θέμα αυτό ο πατέρας μου δεν σήκωνε αντίρρηση. Μέσα λοιπόν στην παράξενη αυτή πανοπλία έπρεπε να βάλω τον εαυτό μου και να τον μετακινήσω πρῶτο πρῶτο στο σχολείο μέσω της οδού 15ης Μεραρχίας. Αποβραδὶς, όταν έγινε η τελική πρόβα, συνειδητοποίησα κάπως καθυστερημένα ότι από το αδιάβροχό μου αναδιδόταν μια περίεργη μυρωδιά χαρακτηριστική του στρατιωτικού ιματισμού, η οποία επέμενε να συμπορεύεται με αυτό παρά την παρέλευση αρκετών ετών από την κατασκευή του. Η οσμή αυτή δεν προσομοιάζει με άλλη, ούτε μπορεί να περιγραφεί, και μόνο τα σκυλιά και οι υπηρετήσαντες στο στράτευμα είναι δυνατόν να την αναγνωρίσουν.

* * *

Εκείνο το χειμωνιάτικο πρωινό το χιόνι έπεφτε με γοητευτική ηρεμία. Είχε φτάσει στα είκοσι εκατοστά και οι ελάχιστοι πρωινοί διαβάτες το πατούσαν και έκαναν τις πρώτες αυλακίες, μέσα στις οποίες προσπαθούσα να σύρω τα πόδια μου και την ντροπή μου για το δύσμορφο και δύσοσμο εκείνο περίβλημα του σώματός μου, απευχόμενος συνάμα τη συνάντηση με κάποιο αντίθετως ερχόμενο διαβάτη. Όμως, δεν πρόλαβα να φτάσω στη βίλα του κυρίου Γουλιωτίδη, όταν διαπίστωσα την έλευση του κυρίου Τζώτζα, του ετέρου των φαρμακοποιών της άνω αγοράς, ο οποίος με γνώριζε, διότι επισκεπτόμουν συχνά το φαρμακείο του για την εκτέλεση συνταγών. Άμα τη θέα του έσκυφα και έστριψα το κεφάλι μου αντίθετα, ώστε να μην με αναγνωρίσει. Εντούτοις, είχα την αίσθηση ότι με κοίταζε περίεργα ακόμη και όταν με είχε προσπεράσει. Μπορεί όμως να ήταν και η φαντασία μου.

Δεν πρόλαβα να κάνω μερικά βήματα πιο πέρα, όταν έμελλε να υποστῶ ένα από τα οδυνηρότερα πλήγματα της παιδικής μου ηλικίας. Από δε-

ξιά, στο ύψος της αποθήκης του στρατιωτικού υλικού, δέχτηκα αιφνιδιαστική επίθεση καταδρομέων, όχι στρατιωτών αλλά εξαγριωμένων σκύλων και ευσυνειδητών φυλάκων της αποθήκης. Μετά το καθιερωμένο τους γαύγισμα και την απειλητική επίδειξη των δοντιών τους, συνέλαβαν σθεναρώς την κλυδωνιζόμενη παρυφή του αδιαβρόχου μου και με ακινητοποίησαν. Γύρισα το κεφάλι και μέσα στην ταραχή μου αντιλήφθηκα ότι πέντε γιγαντώσωμα και οργισμένα σκυλιά είχαν δαγκώσει συμμετρικά όλο τον ποδόγυρο του επενδύτη μου και με έσερναν προς την αποθήκη. Δεν είχα άλλη επιλογή άμυνας παρά να φωνάξω «βοήθεια». Από τη βίλα ουδεμία παρατηρήθηκε κίνηση. Οι γρίλιες ήταν ακόμη κλειστές και οι ένοικοι προφανώς παραδομένοι στη θερμή αγκαλιά του Μορφέα. Αμέσως μετά, στράφηκα προς τον κύριο Τζώτζα ο οποίος είχε απομακρυνθεί αρκετά και φώναξα δυνατά «βοήθεια», «βοήθεια...». Εκείνος κοντοστάθηκε και αφού γύρισε το κεφάλι του προς το συνονθύλευμα σκυλιών και ανθρώπου, είπε με ταραγμένη φωνή: «Έλα προς τα εδώ...»

Τότε, αφού συνειδητοποίησα ότι βρίσκομαι στο έλεος του Θεού ή καλύτερα στο έλεος των σκυλιών, παραιτήθηκα από κάθε προσπάθεια που αναδύεται από το ένστικτο της άμυνας. Άρχισα να κλαίω και απέθεσα τον εαυτό μου στο χιόνι και στη μοίρα μου. Αυτή η κίνηση απελπισίας υπήρξε η ανέλπιστη σωτηρία μου. Διότι μόλις με είδαν τα σκυλιά να γονατίζω στο χιόνι και αντιλήφθηκαν την άνευ όρων παράδοσή μου, θεώρησαν λήξασα την επιχείρηση και επέστρεψαν νικητές στο ορμητήριό τους. Τα υπόλοιπα παραμένουν συγκεχυμένα στη μνήμη μου, εκτός από τη θολή θέα του χιονοσκεπούς λόφου πάνω στον οποίο δυο στρατιώτες είχαν ξεκαρδίσει στα γέλια.

Αυτός ήταν ο επίλογος των περιπετειών του αδιάβροχου εκείνου επενδύτη ο οποίος κατασκευάστηκε, οπωσδήποτε, με μια και μόνη αποστολή: Να προφυλάγει από τις αντίξοες καιρικές συνθήκες τα σώματα των ενδόξων Ελλήνων μαχητών για την ελευθερία. Κάθε άλλη χρήση του έμελλε να μη συμβιβάζεται με την ιστορική αποστολή του, πράγμα το οποίο είχαν οσμιστεί μόνο εκείνοι οι φοβεροί κέρβεροι κατά τη μοιραία διέλευσή μου από την οδό 15ης Μεραρχίας. Εν κατακλείδι, η σταδιοδρομία μου ως μοντέλου αδιαβρόχων διήρκησε μόλις λίγα λεπτά και κατέληξε σε πλήρη αποτυχία ενώπιον πέντε σκυλιών, δύο στρατιωτών και ενός ανθρώπου.